

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Helyny Haukvitzovej v právnej veci žalobcu **Ing. B. G.**, bývajúceho v H.B., zastúpeného Mgr. J. B., advokátom, Advokátska kancelária B. s.r.o. so sídlom v B., proti žalovaným **1/ B.B., s.r.o.**, M., IČO: X., zastúpenému Mgr. D. S., advokátom v B., **2/ M., S., s.r.o.**, H., IČO: X., zastúpenému Mgr. P. K., advokátom v B., **3/ Ľ. D.**, bývajúcemu v B., **o určení neplatnosti dražby**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 32 C 454/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 4. novembra 2008, sp. zn. 14 Co 202/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu **z a m i e t a**.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov dovolacieho konania 70,60 € do rúk Mgr. D. S., advokáta v B. a žalovanému 2/ náhradu trov dovolacieho konania 70,60 € do rúk Mgr. P. K., advokáta v B., všetko do troch dní.

Žalovanému 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 5. decembra 2007 č.k. 32 C 454/2005–196

určil, že právny úkon – dražba osvedčená notárskou zápisnicou spísanou na Notárskom úrade notára Mgr. T. L. na Z. dňa 8.3.2005 N X., Nz X., NCRIs X., vykonaná dňa 4.3.2005 o 11.00 hod. v priestoroch dražobníka B.B., s.r.o., M., predmetom ktorej bol byt č. X. nachádzajúci sa v B., ul. H., I. poschodie vo vchode č. X., súpisné číslo X., zapísaný v evidencii Katastrálneho úradu v B., katastrálne územie P. na Liste vlastníctva č. X., spolu so spoluvlastníckym podielom 6137/624580 na spoločných častiach a zariadeniach domu a pozemku č. X./2 (zastavané plochy a nádvorie o výmere X. m²), X. (zastavané plochy a nádvorie o výmere X.m²), X.X.(zastavané plochy a nádvorie o výmere X. m²), v bezpodielovom spoluvlastníctve Ing. B. G., nar. X. a Ing. Z. G., rod. D., nar. X., obaja bytom H., B. je neplatný. Návrh v časti určenia zachovania vlastníckeho práva zamietol. Žalovaných 1/ – 3/ zaviazal na povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 108 559,- Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V konaní mal za preukázané, že predmet dražby bolo možné dražiť (§ 3 ods. 5 zákona č. 527/2002 Z.z.), nakoľko predmetný byt napriek zániku bezpodielového spoluvlastníctva žalobcu a jeho manželky rozvodom ich manželstva podliehal v čase uskutočnenia dražby pod režim bezpodielového spoluvlastníctva, keďže medzi nimi nedošlo k jeho vyporiadaniu a v danom čase od právoplatnosti rozhodnutia o rozvode ešte neuplynula lehota stanovená ustanovením § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka, po uplynutí ktorej by platila zákonná domnienka prechodu nehnuteľnosti do podielového spoluvlastníctva. Žalovaní 1/ a 2/ pri uskutočňovaní samotnej dražby formálne dodržali postup stanovený v príslušných ustanoveniach zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách v znení neskorších predpisov tak čo sa týkalo ohodnotenia predmetu dražby (§ 12 cit. zákona), oznámenia o dražbe (§ 17 cit. zákona) ako aj priebehu samotnej dražby (§ 20 cit. zákona) zachyteného v obsahu notárskej zápisnice o priebehu dražby, ktorej nesprávnosť nebola preukázaná. Z vykonaného dokazovania však súd prvého stupňa dospel k záveru, že došlo k porušeniu zákona o dobrovoľných dražbách, majúceho za následok neplatnosť dražby v zmysle ustanovenia § 21 ods. 2 citovaného zákona a to konkrétne ustanovení § 7 a § 16. Súd prvého stupňa uviedol, že vychádzajúc z podstaty charakteru dobrovoľnej dražby, ktorú je potrebné chápať ako zmluvný proces sui generis, ktorý má za následok prevod vlastníckych práv bez možnosti zásahu dlžníka a tiež bez možnosti zabezpečenia prostriedkov jeho právnej ochrany (ako je tomu napríklad pri nútenom výkone rozhodnutia, resp. exekúcii) mal za to, že dobrovoľnú dražbu nebolo možné bez ďalšieho do 1.7.2007 zaradiť pod správu majetku vlastníkov, ani pod správu, resp. uplatnenie

či vymáhanie pohľadávky. Podľa názoru súdu teda do účinnosti novely zák. č. 182/1993 Z.z. účinnej od 1.7.2007 nebol správca priamo zo zákona legitimovaný na podanie návrhu na vykonanie dobrovoľnej dražby, keďže išlo o výlučné oprávnenie samotných vlastníkov ako priamych záložných veriteľov, ktoré im vzniklo priamo zo zákona (§ 15 ods. 1 zák. č. 182/1993 Z.z.). Nič však nevyklúčovalo možnosť vlastníkov splnomocniť správcu na takýto úkon priamo v zmluve o výkone správy, alebo takýto úkon odsúhlasiť pri priamom výkone ich práv na schôdzi vlastníkov. Súd zistil, že v zmluve o výkone správy takéto oprávnenie nebolo výslovne zakotvené. Podľa čl. 2 bodu 4 posledná veta zmluvy o výkone správy správca iba eviduje a uplatňuje pohľadávky voči vlastníkovi bytu z titulu neplnenia preddavkov na plnenia poskytované k bývaniu a pohľadávky z vyúčtovania týchto preddavkov. Súd prvého stupňa nepovažoval uznesenie, ktorým mal byť správca generálne splnomocnený nadpolovičnou väčšinou vlastníkov bytov k realizácii ich záložného práva za prijaté v súlade so zákonom. Hoci proces vzniku rozhodnutia, resp. uznesenia vlastníkov bytov na ich schôdzi neupravuje výslovne žiadne zákonné ustanovenie a nebol upravený ani priamo v zmluve o výkone správy, podľa názoru súdu boli v čase, v ktorom malo byť prijaté uvedené uznesenie s poukazom na ustanovenie § 14 ods. 2 zák. č. 192/1993 Z.z. v znení platnom ku dňu 26.06.2003 vlastníci bytov na schôdzi schopní uznášať sa v prípade prítomnosti vlastníkov majúcich viac ako polovicu všetkých hlasov. Zo znenia zápisnice vyplýva, že takýto stav nebol dosiahnutý ani na jednej zo schôdzi a teda nemohlo dôjsť k účinnému hlasovaniu s vyžadovanými následkami v zmysle všeobecne uznávanej formy k mechanizmu hlasovania ako vyjadrenia názoru k prednesenému návrhu. Mal za to, že za vyjadrenie hlasov by bolo možné pokladať i individualizované podpisy jednotlivých vlastníkov na predloženom návrhu, ktoré by vyjadrovali ich súhlas s týmto návrhom, v počte potrebnom na prijatie rozhodnutia (nebola vylúčená možnosť získania takýchto podpisov i na troch po sebe zvolávaných schôdzach, z ktorých žiadna nebola sama osebe uznášania schopná), k čomu však v danom prípade rovnako nedošlo. Za takýto podpis vyjadrujúci jednoznačný súhlas s návrhom nebolo možné považovať iba podpis na prezenčnej listine. Súd prvého stupňa sa ďalej zaoberal i žalobcom namietaným porušením dobrých mravov pri uzatváraní zmluvy o vykonaní dražby, v dôsledku neplatnosti ktorej nemohlo dôjsť k platnej dražbe. Vzhľadom na všetky okolnosti prípadu súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že uvedená zmluva bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi a z dôvodu jej absolútnej neplatnosti došlo i k porušeniu ustanovenia a § 16 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách. Zmluvné ustanovenie dohodnuté žalovanými 1/ a 2/ v zmluve

o vykonaní dražby, ktoré zakotvovalo možnosť zníženia najnižšieho podania na 39,68 % z jeho pôvodnej výšky, t.j. z trhovej hodnoty draženej nehnuteľnosti, ktorá bola obydlím žalobcu a jeho rodiny, súd vyhodnotil za ustanovenie v rozpore s dobrými mravmi tak v zmysle všeobecne uznávaných morálnych princípov a základných práv a slobôd, na ktorých sú stavané základné inštitúty súkromného práva. Ako také toto ustanovenie vyhodnotil v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka za absolútne neplatné, v dôsledku čoho nemohlo na základe takéhoto zmluvného dojednania dôjsť k platnej dražbe so všetkými jej právnymi dôsledkami. Konanie žalovaného 2/ pri uzatváraní takejto zmluvy, vážne poškodzujúce vlastníka veci bez toho, že by výlučne zvoleným postupom veriteľom priniesol očakávaný prospech vyhodnotil ako konanie v rozpore s dobrými mravmi. Návrh, ktorým sa žalobca domáhal určenia zachovania jeho vlastníckeho práva ako nadbytočný zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 4. novembra 2008, sp. zn. 14 Co 202/2008 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietol. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania 117 528,-- Sk na účet jeho právneho zástupcu a žalovanému 2/ náhradu trov konania 143 921,-- Sk na účet jeho právneho zástupcu, žalovanému 3/ náhradu trov nepriznal. Odvolací súd dospel k záveru, že boli dané dôvody na zmenu napadnutého rozsudku. Poukázal na ustanovenie § 91 O.s.p. podľa ktorého ak je navrhovateľov alebo odporcov v jednej veci niekoľko, koná každý z nich sám za seba. Ak však ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, platia úkony jedného z nich i pre ostatných. Na zmenu návrhu, na jeho späťvzatie, na uznanie alebo vzdanie sa nároku a na uzavretie zmieru je však potrebný súhlas všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane. Uviedol, že podľa § 21 ods. 2 zák. č. 527/2002 o dobrovoľných dražbách, v znení platnom do 31.12.2007, v prípade, ak boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Toto právo zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa konania dražby. Účastníkmi súdneho konania o neplatnosť dražby sú navrhovateľ dražby, dražobník, vydražiteľ, predchádzajúci vlastníak a osoba dotknutá na svojich právach porušením zákona o dobrovoľných dražbách. Tieto osoby musia byť účastníkmi súdneho konania buď na strane žalobcov alebo žalovaných a tvoria spolu nerozlučné procesné spoločenstvo podľa § 91 ods. 2 O.s.p. buď aktívne (na strane žalobcov) alebo pasívne (na strane žalovaných). V konaní o neplatnosti dražby

vyplýva nerozlučnosť procesného spoločenstva z povahy tohto konania, pretože účinnok rozhodnutia o neplatnosti dražby sa musí týkať všetkých osôb, ktorých práv a povinností sa výsledok dražby týka. Žalobca v prejednávanej veci podal žalobný návrh proti žalovanému 3/ po uplynutí trojmesačnej lehoty od vykonania spornej dražby, napriek námietkam žalovaných 1/, 2/ bolo jeho právo uplatnené riadne a nedošlo k jeho prekludovaniu Výklad ustanovenia § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách v spojení s ustanovením § 91 ods. 2 O.s.p. o nerozlučnom procesnom spoločenstve už bol judikovaný rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3 Cdo 272/2007. V súlade s týmto rozhodnutím platí, že pokiaľ osobitný zákon (v danom prípade zákon o dobrovoľných dražbách) ustanovuje, že určité právo možno uplatniť žalobou na súde iba v ním vymedzenej dobe, lebo inak zaniká, nemožno len zo skutočnosti, že v konaní o takejto žalobe ide o nerozlučné procesné spoločenstvo podľa § 91 ods. 2 O.s.p. vyvodiť, že pre riadne uplatnenie tohto práva sa vyžaduje, aby bolo v stanovenej dobe žalobou uplatnené buď proti všetkým nerozlučným spoločníkom, alebo aby v ustanovenej lehote bola žaloba rozšírená na všetkých žalovaných nerozlučných spoločníkov. Lehota stanovená v § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách je určená na uplatnenie práva na určenie neplatnosti dražby, ale nie na vymedzenie osôb, ktorí sa musia zo zákona konania zúčastniť ako účastníci konania, preto žalobca mohol rozšíriť okruh žalovaných účastníkov. Z dotknutých osôb vykonaním spornej dražby sa po pripustení vstupu žalovaného 3/ do konania stali účastníkmi konania na strane žalovaných : navrhovateľ dražby (žalovaný 2/), dražobník (žalovaný 1/) a vydražiteľ (žalovaný 3/). Predchádzajúcim vlastníkom predmetu dražby a zároveň aj osobou dotknutou na svojich právach bol žalobca a jeho bývalá manželka Ing. Z.G., ktorí mali sporný byt v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, pričom ku dňu vykonania dražby nebolo ich bezpodielové spoluvlastníctvo vyporiadané a ani nenastala zákonná fikcia o vyporiadaní v zmysle § 149 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Manželka žalobcu mohla vstúpiť do konania na strane žalobcu pričom by spolu tvorili aktívne nerozlučné spoločenstvo, alebo ju žalobca mohol v spore označiť ako ďalšieho žalovaného, a tvorila by s ostatnými žalovanými pasívne nerozlučné spoločenstvo. Ako spoluvlastníčka vydraženej nehnuteľnosti musela byť účastníkom konania buď aktívne alebo pasívne legitimovaným, pretože predmet konania sa dotýka jej práv a povinností ako spoluvlastníčky draženej nehnuteľnosti. Z povahy konania o určenie neplatnosti dražby vyplýva, že rozsudok sa musí vzťahovať na všetkých účastníkov právneho vzťahu (§ 91 ods. 2 O.s.p.) a účastníkmi konania či už na strane žalobcu alebo žalovaného musia byť všetci jeho účastníci, pretože účinky rozsúdenej veci sa vzťahujú iba

na nich (§ 159 ods. 2 O.s.p.). Nebol preto správny záver súdu prvého stupňa, že žalobca ako jeden z bezpodielových spoluvlastníkov vydraženej nehnuteľnosti bol plne aktívne legitimovaný na podanie predmetnej žaloby, pretože neplatnosť tohto úkonu bude ako absolútna neplatnosť pôsobiť aj na ostatné dotknuté osoby. Práve ustanovenie § 159 ods. 2 O.s.p. vymedzuje, že právoplatný rozsudok je záväzný pre účastníkov a len rozhodnutia o osobnom stave sú záväzné pre každého. Keďže žalobca neoznačil v spore ďalšieho účastníka, ktorého práva a povinnosti boli spornou dražbou dotknuté, hoci táto osoba mala tvoriť nerozlučné procesné spoločenstvo s ostatnými účastníkmi konania na strane žalovaných, išlo o nedostatok vecnej legitimácie v spore, pretože dražba nemôže byť určená za neplatnú len vo vzťahu k niektorým účastníkom nerozlučného spoločenstva. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobný návrh zamietol. O trovách prvostupňového a odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý ho žiadal zmeniť a potvrdiť rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny. Namietal nesprávny záver odvolacieho súdu o nedostatku vecnej legitimácie. Uviedol, že na strane žalobcu vystupoval jeden účastník, ktorého aktívna vecná legitimácia je daná samotným § 21 odst. 2 zákona o dobrovoľných dražbách a tiež tým, že sa jedná o sporové konanie, ktoré je ovládané dispozičným princípom, ktorý sa v občianskom súdnom konaní prejavuje predovšetkým v tom, že subjekt spôsobilý byť účastníkom konania disponuje jeho začatím, čiže je výlučne v jeho dispozícii vlastnou procesnou aktivitou uplatniť právo na procesnú ochranu na súde. Ak ako žalobca tvrdil, že právny úkon žalovaných bol neplatný a žiadal určiť jeho neplatnosť, nemožno vyvodiť nedostatok vecnej legitimácie na požadovanom určení z toho, že okrem žalobcu sa musí cítiť dotknutý na svojich právach aj niekto iný ako žalobca a musí byť preto účastníkom konania. Neplatný právny úkon nemá žiadne právne následky, bolo by preto úplne nadbytočné domáhať sa určenia jeho účinnosti aj voči iným osobám, napr. voči bývalej manželke, nakoľko rozhodnutie súdu o platnosti či neplatnosti právneho úkonu pôsobí voči každému, teda aj voči bývalej manželke. Ako vyplýva i zo spisu, bolo nepochybné, že v konaní vystupovali všetci účastníci sporu tak, ako to ustanovenie § 21 odst. 4, zákona o dobrovoľných dražbách požaduje, t.j. navrhovateľ dražby, dražobník, vydražiteľ a vlastník predmetu dražby, ktorý je zároveň dotknutou osobou. Ďalej namietal, že ak odvolací súd dospel k záveru, že účastníčkou konania o určenie neplatnosti dražby by mala byť aj bývalá manželka z toho dôvodu, že sa koná aj o jej právach, mal vrátiť vec súdu prvého stupňa

na odstránenie tejto vady.

Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu ho žiadal zamietnuť ako nedôvodné a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Poukázal na správne závery odvolacieho súdu týkajúce sa nerozlučného účastníctve v konaní o neplatnosť dražby, vo vzťahu ku všetkým dotknutým subjektom.

Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu ho žiadal zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Nepovažoval v dovolaní uvedené dôvody za správne, a stotožnil sa v plnom rozsahu s rozsudkom odvolacieho súdu.

Žalovaný 3/ sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním je možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242

ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolací súd je podľa zákona (§ 242 ods. 1 O.s.p.) viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi a obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p., a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale aj podľa ich obsahu.

Vzhľadom na vyššie uvedenú zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Výskyt hore uvedených väd v konaní nezistil.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak na ňu dovolanie nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Procesné vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. nevyšli v dovolacom konaní najavo.

Z obsahu dovolania žalobcu vyplýva, že ako dovolací dôvod uplatňuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval správny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Dovolateľ namietal, že podstatou sporu je neplatnosť právneho úkonu a nie práva a povinnosti účastníkov konania, keď neplatný právny úkon nemá žiadne právne následky.

Žalobca uplatnil v konaní svoj nárok na určenie neplatnosti dražby v zmysle zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách v znení neskorších predpisov – ďalej len zákona, čím z hľadiska hmotného práva vymedzil predmet sporu.

Podľa prechodných ustanovení zákona, účinných od 1. januára 2008, dražby, o ktorých vykonaní bola uzavretá zmluva pred 1. januárom 2008, ako i vzťahy s nimi súvisiace sa dokončia podľa doterajších predpisov (§ 36a zákona).

Dražbou sa rozumie verejné konanie, ktorého účelom je prechod vlastníckeho práva alebo iného práva k predmetu dražby, konané na základe návrhu navrhovateľa, pri ktorom sa licitátor obracia na vopred neurčený okruh osôb prítomných na vopred určenom mieste s výzvou na podávanie ponúk a pri ktorom na osobu, ktorá urobí najvyššiu ponuku, prejde príklepom licitátora vlastnícke alebo iné právo k predmetu dražby, alebo verejné konanie, ktoré bolo licitátorom ukončené z dôvodu, že nebolo urobené ani najnižšie podania (viď § 2 písm. a/ zákona). Vydražiteľom je účastník dražby, ktorému bol udelený príklep (§ 2 písm. g/ zákona). Dražobníkom je osoba, ktorá organizuje dražbu a splňa podmienky ustanovené týmto a osobitným zákonom a vzniklo jej oprávnenie na prevádzkovanie príslušnej živnosti (§ 6 ods. 1 veta prvá zákona). Navrhovateľom dražby je vlastník predmetu dražby alebo osoba oprávnená konať v mene vlastníka podľa osobitného zákona, ktorý za podmienok ustanovených týmto zákonom navrhuje vykonanie dražby (§ 7 ods. 1 zákona). Navrhovateľ dražby je povinný písomne vyhlásiť, že predmet dražby je možné dražiť. Dražbu je možné vykonať len na základe písomnej zmluvy o vykonaní dražby, ktorú uzavrie navrhovateľ dražby s dražobníkom (§ 16 ods. 1 text pred bodkočiarkou zákona). Prílohou zmluvy je aj písomné vyhlásenie záložného veriteľa o pravosti, výške a splatnosti

pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva, a o tom, že predmet dražby je možné dražiť (§ 16 ods. 3 veta druhá zákona). Príklepom je úkon licitátora spočívajúci v klepnutí kladivkom, čím dochádza za ustanovených podmienok k prechodu vlastníckeho práva alebo iného práva k predmetu dražby (§ 2 písm. f/ zákona). Udelením príklepu je dražba ukončená (§ 20 ods. 12 zákona). Vydražiteľom je účastník dražby, ktorému bol udelený príklep (§ 2 písm. g/ zákona). Ak uhradil vydražiteľ cenu dosiahnutú vydražením v ustanovenej lehote, prechádza na neho vlastnícke právo alebo iné právo k predmetu dražby udelením príklepu (§ 27 ods. 1 zákona). V prípade, ak boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Toto právo zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa konania dražby (§ 21 ods. 2 zákona). Súd určí neplatnosť dražby, ak je na tom nalievavý právny záujem (§ 21 ods. 3 zákona).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že neplatnosť dobrovoľnej dražby môže určiť len súd v samostatnom konaní o určenie jej neplatnosti. Ako už uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozsudku z 22. mája 2008 sp. zn. 3 Cdo 272/2007, (na ktorý správne poukázal i odvolací súd vo svojom rozhodnutí), v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby ide v prípade viacerých účastníkov o ich nerozlučné spoločenstvo.

Aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. júna 2009, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom 23, zošit 3, ročník 2010 dospel dovolací súd k záveru, že v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby podľa zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách vzniká nerozlučné spoločenstvo účastníkov konania. Ak niektorá z osôb označených za účastníka konania o neplatnosť dobrovoľnej dražby (§ 21 odst. 4 tohto zákona) nevystupuje na strane žalobcu, musí byť na žalovanej strane.

Od uvedených právnych záverov nie je žiadny dôvod na odklonenie sa aj v prejednávanej veci.

V občianskom súdnom konaní v prípade plurality účastníkov na jednej procesnej strane vzniká tzv. spoločenstvo účastníkov konania. Ak je niekoľko žalobcov, vzniká medzi nimi navzájom (aktívne) procesné spoločenstvo žalobcov; ak je niekoľko žalovaných, vzniká

medzi nimi navzájom (pasívne) procesné spoločenstvo žalovaných. Občiansky súdny poriadok rozlišuje samostatné a nerozlučné spoločenstvo účastníkov konania. V prípade samostatného spoločenstva (§ 91 ods. 1 O.s.p.) koná každý z nich sám za seba (samostatne), jeho procesné úkony nemajú žiadny vplyv na práva a povinnosti ostatných účastníkov na tej istej procesnej strane a jeho práva a povinnosti sú nezávislé od práv a povinností ostatných spoločníkov. O nerozlučné spoločenstvo (§ 91 ods. 2 O.s.p.) ide vtedy, keď z hľadiska hmotnoprávneho je predmetom konania právo alebo povinnosť nedielnej povahy a je potrebné, aby sa účinok rozsudku vzťahoval spoločne na všetkých účastníkov. Pri nerozlučnom spoločenstve platia úkony jedného zo spoločníkov aj za ostatných spoločníkov.

Pre rozlíšenie, či ide o procesné spoločenstvo samostatné alebo o procesné spoločenstvo nerozlučné, je určujúca povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva. V konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby vyplýva nerozlučnosť spoločenstva účastníkov konania z právnej povahy dobrovoľnej dražby, z predpokladov určenia jej neplatnosti súdom, z dôsledkov, ktoré z určenia neplatnosti dražby vyplývajú pre právne vzťahy týchto osôb a tiež aj z toho, že účinok rozhodnutia o žalobe sa musí vzťahovať na všetkých, ktorých práv a povinností sa výsledok dražby týka.

Vzhľadom na uvedené, v prejednávanvej veci odvolací súd vychádzal zo správneho záveru, že v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby ide v prípade viacerých žalovaných o ich nerozlučné spoločenstvo v zmysle § 91 ods. 2 O.s.p.

Dovolateľom prezentovaný výklad o predmete sporu, a to neplatnosť právneho úkonu, ktorý „pôsobí voči všetkým“ nepovažoval dovolací súd za správny. Ako už je hore uvedené, o neplatnosti dražby môže rozhodnúť len súd, a táto neplatnosť má účinky len vo vzťahu k zúčastneným osobám, ktoré vymedzuje zákon o dobrovoľných dražbách, ako uzavretý okruh dotknutých osôb.

V zmysle § 159 ods. 2 O.s.p. výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány, ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého. Obsah tohto ustanovenia vyjadruje tzv. materiálnu stránku právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ktorá spočíva v záväznosti tohto rozhodnutia pre určitý okruh subjektov, v tom zmysle je výrok

právoplatného rozsudku záväzný pre účastníkov konania a pre všetky orgány. Tzv. statusové veci (rozhodnutia o osobnom stave) sú záväzné pre každého. Nie je preto možné vo všeobecnosti akceptovať názor dovolateľa, že „neplatný právny úkon, je neplatný pre každého“. Dovolací súd nad rámec uvedeného poznamenáva, že s účinnosťou od 15. októbra 2008 (zákonom č. 384/2008 Z.z.) bolo do Občianskeho súdneho poriadku pridané ustanovenie § 159 a, ktoré rozširuje hranice záväznosti rozhodnutia na určitý okruh subjektov v určitých zákonom taxatívne stanovených prípadoch, okrem iného práve v rozhodnutiach o určení neplatnosti dobrovoľnej dražby, kedy výrok rozsudku v takto vymedzenej veci je záväzný aj pre osobu, ktorá nadobudla vecné právo k nehnuteľnosti v čase, keď v katastri bola vykonaná poznámka o tomto súdnom konaní. Tým je len zdôraznený vymedzený okruh účastníkov v konaní o určení neplatnosti dražby s následne zákonom určenou materiálnou stránkou záväznosti pre určený okruh subjektov, t.j. v prípade neplatnosti nie „pre každého“ ako namietal dovolateľ.

Dovolací súd sa preto stotožnil s právnym záverom odvolacieho súdu, že žalobca neoznačil v spore ďalšieho účastníka, ktorého práva a povinnosti boli spornou dražbou dotknuté, hoci táto osoba mala tvoriť nerozlučné procesné spoločenstvo s ostatnými účastníkmi konania na strane žalovaných. Išlo teda o nedostatok vecnej legitímácie v spore, pretože dražba nemôže byť určená za neplatnú len vo vzťahu k niektorým účastníkom nerozlučného spoločenstva. V tomto smere nemožno považovať argumentáciu dovolateľa, „že by bolo nelogické žalovať bývalú manželku ako spoluvlastníčku draženej nehnuteľnosti“, za právne relevantnú.

Nemožno považovať za správnu ani námietku dovolateľa, že odvolací súd mal potom, ako dospel k záveru, že účastníčkou konania mala byť aj jeho bývalá manželka z dôvodu, že sa koná o jej právach a povinnostiach, „konštatovať chybu“ a vec vrátiť prvostupňovému súdu na odstránenie tejto vady.

V zmysle § 5 ods. 1 O.s.p. súdy poskytujú pri plnení svojich úloh účastníkom v občianskom súdnom konaní poučenia o ich procesných právach a povinnostiach.

V zmysle § 5 ods. 2 O.s.p. súdy povinnosť podľa odseku 1 nemajú, ak je účastník v občianskom konaní zastúpený advokátom.

Súdy poskytujú účastníkom poučenie o ich procesných právach a ich procesných povinnostiach. Z uvedenej dikcie vyplýva, že poučenie o otázkach hmotného práva je neprípustné. Otázka vecnej legitímácie v konaní je síce primárne otázkou hmotnoprávnou, ale nachádza svoju reflexiu v mnohých procesných inštitútoch (napr. i otázky zámeny účastníkov podľa § 92 ods. 4 O.s.p., či núteného procesného spoločenstva). Ak by však súd pristúpil k poučeniu napr. o zámene účastníkov podľa § 92 ods. 4 O.s.p., ktorá primárne slúži na zhojenie nedostatku vecnej legitímácie v konaní, išlo by už o poučenie o hmotnom práve, ktoré je v zmysle § 5 O.s.p. a contrario neprípustné.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolaním vytýkané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) nie je dôvodné a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia a ani vady konania uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ až 3/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu požiadali o priznanie náhrady trov dovolacieho konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade so zaužívanou praxou dovolacieho súdu priznal žalovaným 1/ a 3/ náhradu trov dovolacieho konania vo výške zodpovedajúcej odmeň advokáta za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie k dovolaniu vypracované advokátmi, ktorí ich zastupovali už na súdoch nižších stupňov). Vychádzal z § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení vyhlášky č. 577/2008 Z.z. a vyhlášky č. 232/20X.(ďalej len „vyhláška“) a náhradu trov dovolacieho konania priznal vo výške po 70,60 € [53,49 € (1/13 výpočtového základu v zmysle § 11 ods. 1 vyhlášky) + 10,16 € (19 % DPH) + 6,95 € (1/100 výpočtového základu v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky)]. O náhrade trov dovolacieho konania v prospech žalovaných 1/ a 2/ rozhodol dovolací súd podľa 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. Žalovanému 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodal návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. júna 2010.

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská